

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENÉSI	
Minden nap délután 6 óráig a szerkesztőségben fogadják a feliratokat.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákócziút-28.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hozva	
egész évre	14.40
három évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
három évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hónapra	1.40

A kenyér offenzívája

"Minden talpalatnyi földet bevetni hazafiás kötelesség".

Ezt olvassuk lépten-nyomon a lapokban, a hatósági rendeletekben. Minden gondolkodó ember be is látja ezt, olyannyira, hogy a papok még a szószékről figyelmeztetik a népet erre. Tehát papiroson minden megtörténik ez életbevágó cél elérésére. Sajnos azonban, csak papiroson, csak elméletben! Oka az, hogy nincs elegendő vetőmag. Amit pedig a hatóságok utján kap a gazdaközönség, főleg a protekciótól nélküli kisemberek, az kevés is rossz is és — ami a legfőbb — későn érkezik.

Majdnem azt kell tehát mondanunk, hogy amiért német szövetségeseinknél céltudatos, rendszeres, pedáns munkával küzd mindenki: magánember és hatóság egyaránt, azt nálunk épen a hatóságok félszeg és lassu intézkedései teszik lehetetlenné.

És e tekintetben a lehető legmostohább elbánásban részesülnek a kis egzisztenciák, kik pedig legjobban szorulnak rá a hatósági támogatásra, mert e nélkül nem tudnak magukon segíteni. Nehogy pedig valaki azt gondolja, hogy ezeket kritizálási vágyból, ellenmondási viselkedésből írjuk.

Elmondtuk ezeket tisztán ügyszeretettel és semmi esetre sem azért hogy azzal bárkit is megbántunk. Nagyon kérjük a vármegye köztisztviselőit, minden szőpért és jóért lelkesedő agilis alispánját, nézzen utána a dolognak; esetleg rendelettel foglalja le a szeszgyáraknál a rendelkezésre álló nagy készleteket, hagyja meg a kiszáradt vetőmagját, betevő falatját.

Akkor aztán be lesz ültetve minden talpalatnyi föld, lesz mit enni mindenkinek a jövő télen és nagyobb szerencsétlenség nem ér bennünket, mint az, hogy nem iszunk pálinkát és a különben is már nagyon felboldogult szeszgyárosok, az idén 10—20—100.000 koronával kevesebbet nyernek. Soha se legyen a magyar hazának nagyobb baj!

Jó példát gyanánt különben itt közlünk egy alispáni nyilatkozatot:

"Odafönt — írja Seultéty az alispán — még az is az a fel-fogás uralkodik, hogy Bácsodrog vármegye kimeríthetetlen élelész. Az egész termékből, mely 5.708.000 mm. volt, adtuk az államnak 3.650.000 mm. gab-

rát és tengerit, míg a lakosságnak meg kellett elégednie 2.053.000 mm.-val.

Ha megfontoljuk, hogy a vármegyének 640.000 lakosa van, ezek birtokában 765.000 darab haszon és tenyészállat s több millióra rugó baromfi van, ha számbavesszük, hogy a megmaradt terményekből kell bevetni 1.040.000 hold szántóföldet, valóban csodálkozunk kell, hogy a lakosság a megmaradt kevés szükségletből honnan tudja összes szükségletét fedezni.

Mikor a gabonát rekviráltuk, azzal biztattuk a lakosságot, hogy fedezze hiányát tengerivel, mikor a tengerre került a sor, azzal vigasztaltuk, egyik burgonyát és hüvelyest. Utóbb elrekviráltuk ezeket is. Most teljes erővel tiltakoztam a Burgonyaközvetítő Irodának azon javaslat ellen, amellyel újabb burgonyarekvirálás elrendelését kérte a földművelésügyi miniszter úrtól. Hogy minő sikerrel, majd elváltik."

Orosz lázítás Anglia és Franciaország ellen.

Lugano, ápr. 23. A Corriere della Sera jelenté Pétervárról, hogy Lenin az orosz néptömegeket Anglia és Franciaország ellen igyekszik lázítani. Lenin kijelentette, hogy a katonai és munkásbizottságnak kell az ideiglenes kormány helyére lépnie. Az új kormány ellen a zavargások mindig növekednek. A helyzet sötétebb, mint valaha. A helyzet nagyon súlyos és ebben Lenin játssza a főszerepet.

Francia válság — a kudarc miatt.

Berlin, április 23. Május közepén Stockholmban megnyitják a szociálisták kongresszusát. Nem lesz békekonferencia hivatalos ajánlatokkal, de igenis az első békés megnyilatkozás a különböző nemzetek tagjai között. Ezzel megteszik majd az első lépést, hogy a béketörekvéseknek az ellenséges táborban is kedvezőbb talaja legyen. Közben azonban fegyverünk tovább harcolnak és a francia népnek most már be kell látnia, hogy vezetői soha meg nem valósítható cölökért pazarolják hasztalanul a vért. Az a tudat, hogy a vonalainkat nem lehet áttörni, Franciaországban előreláthatóan új kormányválságot fog előidézni, sőt talán elnökválságot is és az új embereknek az lesz az első feladatuk, hogy mindenféle hódítás gondolatának megtagadásával a béke lehetőségeit mélyítsék.

A svéd munkások forradalma.

Kopenhága, ápr. 23. Stockholmban a svéd képviselőház előtt nagyszabású tüntetést rendeztek. A svéd miniszterelnök beszélt az élelmiszerhiányról. Körülbelül 20 ezer főnyi tömeg állott a parlamenti palota előtt. Délután néhány száz munkás be akart hatolni az ülésterembe. Kijelentették, hogy kényszeríteni akarják a kormányt, szüntesse be a husktvitelt, mert ezzel eddig csak Anglia érdekeit szolgálták, míg itthon nem volt elegendő hus.

Branting tudatta a munkásokkal a miniszterelnök beszédének a tartalmát, lecsillapította a népet és megígérte, hogy a kormány gondoskodni fog a nép élelmezéséről. — Nagy feltűnést keltett a munkások felvonulása, és csakhamar hire futott, hogy zendülés történt. Általános a vélemény, hogy május elsején, az általános munkaszünet napján, újult erővel tör ki a svéd munkások forradalma.

Mindenütt nagy a érdeklődés a béke iránt.

Kopenhága, ápr. 23. Stauning miniszter visszatért Stockholmból. Elmondotta, hogy beszélt Brantinggal és őtöle megtudta, hogy Oroszországban nagyon erős a békevágy. Az orosz municions-miniszter nagy érdeklődést mutat a béketörekvések iránt. A stockholmi szociálista kongresszuson részt vesznek a francia és orosz szociálisták is. Ennek a konferenciának a célja lesz, hogy alapot teremtsen a békének.

141 holttest volt a Zrinyin.

Budapest, ápr. 23. A Zrinyiről kiszivattyúzták a vizet és az alsó termékből kiszedték a holttesteket. Ma 29 holttestet emeltek ki és ezekkel együtt a Zrinyi gőzösön elpusztult áldozatok száma 141-re emelkedett.

Közvetlen béketárgyalást követelnek az orosz szociálisták.

Stockholm, ápr. 23. A Birzevija Vjedomoszti orosz lap hosszabb cikkben foglalkozik a béke ügyével és visszautasítja a különbéke gondolatát. Ezzel szemben az orosz szociálista lapok azt hangoztatják, követelni kell, hogy az orosz kormány nyíltan jelentse ki beleegyezését a közvetlen béketárgyalásokba.

Fogoly és zsákmány nyugaton.

Bern, ápr. 23. A francia jelentés közli, hogy április 9-től 20-ig a francia és angol csapatok 33 ezer-nél több foglyot ejtettek és 330-nál több ágyút zsákmányoltak.

Csend a harctereken.

Hivatalos Hőfer-jelentés: A három harctér egyikén sem történt jelentős esemény.

Megkapják-e a város díjnokat a napi egy korona emelést?

Milyen lesz a tanács javaslata? dr. Winkler Imre pénzügyi tanácsnok, Vojnich Dezső prépost-plébános és Neorszics Szaniszló törv. biz. tagok nyilatkozatai.

A legközelebbi városi közgyűlésen adja be a városi tanács a díjnokok kérelmének elintézéséről szóló javaslatát. Ismeretes, hogy az Országos Díjok-Egyesület szabadkai csoportjának elnöke, Kocsmár Gyula kérvényt intézett a városi törvényhatósági bizottság elé, hogy a város díjnokainak fizetését, tekintettel a nyomorúságos időkre, napi egy koronával emeljék fel.

Annak idején úgy emlékezünk meg a kérelemről, mint az élet ez agyonsanyargatott serégenek legjogosabb óhajáról, mely némileg segítene válságos helyzetükön és melyet a közgyűlésnek okvetlenül teljesítenie kell.

A közgyűlés jóindulata valószínűleg pártfogásba is veszi a kérelmet és olyképpen határoz, hogy eltekintve a város pénztárát mintegy 35 ezer korona erejéig megterhelő kiadástól, számításba veszi a díjnokok megélhetésére akkora erkölcsi kihatással bíró jelenségeket, melyek származnának abból, ha továbbra is a mostani napi 2-3 korona, esetleg 3-50 korona díjazásból engednék tengetni sovány, pénztelen életüket.

Mi mindenkor tisztelben tartjuk a tanács javaslatát, ám nem mulaszthatjuk el fölemlíteni a város közönségre molesztáló amá körülményt, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok, — a város polgárainak képviselői — csak ritka esetben keckázhatnak meg egy-egy élettelen fölshózlást, mely nézetüknek érvényt tudna szerezni.

Eppen ezért éreztük magunkat kényszerítve elmenni azokhoz, akik mint a javaslat benyújtására illetékes egyének, mindenkor döntő szerepet töltenek be az egyes kérelmek elintézésénél. De azért fölkerestünk olyanokat is, kik a megszavazásnál fölshózlásuk erejével a tanácsnak, — a díjnokokra nézve — esetleges kedvezőtlen javaslatát megdönthetik.

Tartózkodó álláspont.

A tanácsülés egyes tagjai tartózkodó álláspontra helyezkednek. Minden nyilatkozatot még idő előttinek találnak, annyival is inkább, mert a tanácsülés elé benyújtandó javaslat elkészítésével a pénzügyi tanácsnok van megbízva. Ők csak a meg-ejtendő tanács-ülésen szólnak majd az ügyhöz.

A jelek azonban — következtetésünk szerint arra vallanak, hogy a tanács teljesítő javaslatot nyújt be a közgyűlés elé.

Dr. Winkler Imre
nyilatkozata.

A „Délvidék“ munkatársa fölkereste dr. Winkler Imre pénzügyi tanácsnokot és nyilatkozatát a következőkben adja közre: — Hogy a tanács milyen értelemben határoz a javaslat fölől, még nem tudni. Majd a közgyűlés előkészítő tanácsülés

fogja benyújtani a véglegesen megállapított javaslatot.

— En előre nem mondhatok semmit, mert nem előre meg-batározott jogszabályok szerint kell a kérelmet véleményezni. Itt ugyanis arról van szó, hogy a város gyakorol-e kegyet, vagy nem? Hogy milyen lesz tehát a tanács javaslata, még nem tudható. En magam nem mondhatok semmit, mert egy ember nem döntheti el a kérelem sorsát.

Vojnich Dezső prépost-plébános
nyilatkozata.

Miután a tanács javaslatában — a díjnokok kérelme teljesítésére — döntőleg kiható nyilatkozókat meghallgattuk, a „Délvidék“ munkatársa fölkereste Vojnich Dezső prépost-plébánost, törvényhatósági bizottsági tagot, hogy megkérdezze, milyen álláspontra helyezkedik. Válaszát a következőkben mondjuk el:

— A díjnokok kérelmét jogosnak találok. Ami tölem függ, én pártolól foglak mellette állást.

— A tanács javaslata is valószínűleg elismeri a díjnokok kérelmének jogos voltát és remélhetjük, hogy beteljesül óhajuk.

Neorszics Szaniszló
nyilatkozata.

Ezek után a „Délvidék“ munkatársa fölkereste Neorszics Szaniszlót is, aki szintén tagja a városi képviselőtestületnek. Miután munkatársunk érdeklődött afelől, vajjon van-e már tudomása a díjnokok kérelméről, megkérdezte, milyen álláspont-ra helyezkedik a javaslat megszavazásánál. Neorszics Szaniszló a következőket mondta:

— Van már tudomásom a díjnokok kérelméről. Bár még nem beszéltem a polgármesterrel, de úgy gondolom, valószínűleg olyan értelmű javaslatot nyújt be a tanács a közgyűlés elé, mely kedvezően intézi el kérelmüket. En mindenestre oda fogok hatni, hogy a közgyűlés teljesítse díjnokainak méltányos óhaját és remélem is, hogy lesz annyi lelkiismeretesség a törvényhatósági bizottságban, hogy megszavazza a napi egy korona fizetésemelést. Ha a tanács elutasító javaslattal járulna a közgyűlés elé, mindenestre fölshózlálnék a kérelem teljesítése mellett.

Beszéltünk még több törv. biz. taggal. Valamennyien oda nyilatkoznak, hogy a kérelmet saját erejükkel támogatni fogják.

Valódi amerikai fogak és fogsorok

Rövidlegességnek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugy-szintén szájpádás nélküli fogak. Fog-húzás teljesen érzéstelenítve és fog-tömések (plombák). Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-ú., Prokes-ház. Telefon Interurban 561.

Pünkösdi bizonyítvány a diákoknak.

— Ünnepe után nincs előadás. —

A háború által előidézett rendkívül viszonyok kívánatossá teszik, hogy a folyó iskolai évet is a rendes időpontnál, június végénél előbb fejezzék be az ország összes iskoláiban. Emért a vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte, — mint már megirtuk, hogy az előadásokat lehetőleg május 26. árá befejezzék az iskolákban.

Mint most értesülünk, a szabadkai iskolákhoz is megérkezett ez a miniszteri leirat és ebben a miniszter felhívja az igazgatókat, intézkedjenek az iránt, hogy a folyó iskolai év tantervi tananyagának a feldolgozását az egyes osztályokban, még pedig az alsó osztályokban éppugy, mint a felsőbbekben, akként rendezzék, hogy az iskoláé május 26.-ig teljesen befe-

jezhető legyen, a tanulókat pedig május 26.-án kell hazabocsátani a pünkösdi ünnepekre és bizonyítványukat is ki kell nekik adni a napon. A tanulók tehát — az érettségi vizsgálatot tevő főnökök kivételével pünkösdi után már nem jönnek az iskolába.

A szóbeli érettségi vizsgálatokat május 29. én lehet megkezdni. Az érettségi vizsgálatoknál közreműködő miniszteri biztosok kiküldésére vonatkozóan is legközelebb intézkedik a miniszter, még pedig valószínűen úgy, hogy az iskolák igazgatói lesznek a biztosok, tekintettel arra, hogy a mai nehéz közlekedési viszonyok miatt nem valami kellemes a biztosoknak az ország egyik végéről a másikkra utazgatni.

Pirulnak a színészek.

— Hídvégi Ernő vallomása a színházban. —

Szombaton délután a szabadkai tanuló-ifjúság részére Gárdonyi Géza-nak a bor című falusi történetét adta elő szintársulatunk. A játék megkezdése előtt Hídvégi Ernő tartott igen érdekes előadást.

A színház célja — mondotta — hogy csak olyan darabokat adjon elő, amelyekben épülni lehet, hogy a hallgatók, megfürdetve lelküket, tisztábbak, igazabbak, erkölcsösebbek legyenek az életben. Ezt a nagy tisztító fogantatót a mostani világháború is előmozdítja, melynek már megvannak nagy következményei. Királyunk csak a napokban hagyta meg rendeletben, hogy Bécs város összes színházaiban hetenkint legalább is egyszer ifjúági előadást kell tartani. Ezek az előadások a látja vendégeket a diákokat. Ez már jó előjel, biztató reménység az irodalom, a művészet egén, melyek sokszor letévedtek a helyes útról.

Nem lehet, hogy amit a tanárok hosszú éveken keresztül az iskolában tanítanak, annak éppen a megfordítottját lássa a növendék az életben.

A mai divatos irodalmi irány ne lévessze meg a tanulókat! A színészek bizony sokszor szégyenlik magukat egy-egy nagy-sikerű darab előadása közben: Uram, Istenem! Hát ezért tanultam, ezért lettem férfi, hogy ilyen ostobaságoknak, ilyen léha ürességeknek a tolmácsolja legyenek?

Ennek meg kell változnia. Ime, a színházak máris visszatérnek a tiszta irodalmi irányhoz. Céljuk a nemzeti érzés kidomborítása. Csak az a baj, hogy kevés igazi magyar írók van.

Igaz: nagy költő, művész csak az lehet, ki a maga nemzetének az érzéseit, gondolatait tolmácsolja. A mai divatos írók azonban, mikor művet (szerintük „művet“) akarnak alkotni, először is arra gondolnak, hogy azt a világnak számára is értékesíték. Igen, művész hazája széles e világ. Munkácsy Mihály világra szóló alkotásai, melyekkel meghódította Páris, tisztára

magyarok. Minden alakja magyar, a levegője is magyar. A nagy zeneköltők elragadó muzsikája minden ízében nemzeti. A mostanában fölkapott legtöbb magyar íróról azonban, mint Lengyel Menyhértől, Bíró Lajosról, Gábor Andorról és társairól, kiknek a művei ma bejárják a világ színházait, pár év múlva azt se tudja senki se, hogy darabot irtak. Évtizedek múlva pedig a nevük is eltűnik nyomtalanul. De Gárdonyi Géza neve sohasem fog eltűnni. Neve az irodalom és művelődés történetében mindig ragyogni fog. Ma élő színmű-íróink között — Herceg Ferenc mellett — Gárdonyi a legnagyobb. (Herceg Bizánca a egyenesen a Bánk bánnal versenyez. Gárdonyi Bor-a a modern magyar irodalom legkiválóbb költői munkája. Megtalálni benne a magyar embert, a büszke öntudatos, indulataiban vakon cselekvő, de a megbánásban a jó utra térő magyart.

Ilyen darabokat kell játszani a színházakban a léha szindarabok helyett. Legyen az a színörmérték, hogy a fiatalok, a fiatal lányok is, elmeheessenek a színházba és ne keljen ott pirulniok! Talán... talán ezt is el fogjuk érni.

Igen érdekesnek találjuk, ha itt megjegyezzük, hogy Krudy Gyula is éppen tegnap miként vélekedett a színházról. Szívedritő topasztalat — mondja —, hogy némelyek, akik a modern ujságírást is űzik, mily szokatlan, izgalmas, szinte életbevágó jelentőséget tulajdonítanak a színháznak, — midőn az végleg lelépett arról az útról, amely az irodalmi célokhoz vagy hangulatokhoz vezet. Megható ez a feltűnőségi szerelem, a titkos drámaíróknak régebbi élelapijainkban többször kigunyolt álmódosása, amelylyel a színház nevű leánykereskedésről vagy mutatványos helyről írnak és beszélnek.

Talán az egyik kezemen megolvashatnám azokat a magyar színpadi szerzőket, akiknek a

magyar irodalomhoz is van némi hozzájárulásuk.

Majdnem mindig farkos botl kőne agyonverni, a multban és a jelenben, ezeket a tehetőségtelen, irodalomtól távol álló egyéneket, akik új magyar színműirodalmat óhajtottak itt létrehozni.

A sajtó behunyta az irodalmi félszemét, És míg ő maga a tisztesség, megbízhatóság, igazmondás olyan ideális magaslatára emelkedett, amelynek párja nincs a világsajtóban, a színházi dolgok körül engedékeny, megvesztegethető, elnéző és jószágos

volt, mint egy öreg anyakoca, amelyet kölykei döfködnek.

Végre elérkezett az idő, midőn a színházi szerzők nagy része elhitte az évtizeden át megfizetett színházi reklámok és a jóakarata megemlékezések valódiságát. Elhitték, hogy ők nagy emberek, korszakot alkotnak, jelentenek valamit, irodalmat írnak: szerzők — és nem utánérzők, nem szarkák és nem jelentéktelenek. Elhitték, hogy van magyar színműirodalom, miután a külföldön előadtak néhány vigjátékot, amelyek a magyarsághoz annyi köze szines, mint a délamerikai táncok.

különböző frontokon szolgálatot. Ide helyesése felsőbbeségétől nem esekély elismerése addigi lelkiismeretes kötelességteljesítésnek. Kívánjuk neki a legjobbat itteni működéséhez; érezze jól magát szülővárosában!

Kenyér története. Osv Horváth Jánosé 1—1 kiló kenyéret — két esetben, — jegy nélkül — maximális áron fölül adott ki. Ezért két rendbéli kihágását lett bünsnek kimondva és kétszer 10—10 korona fő és kétszer 5—5 korona mellékbüntetésre ítélte el ma délelőtt Domokos Sándor rendőrkapitánysági fogalmazó.

Ujból érkezett cukor. Ma ismét érkezett egy vagon cukor a városba. A kereskedők között holnap osztják szét.

Hősi halál. Tegnap hunyta le örök álmára fiatal szemeit a 6-ik osztályon Bakozsi Ödön 86-ik gyalogezredbeli közkatona. A harcúterén szerzett tuberkulózis vitte el az ifjú áldozatot.

Egy pohár sör egy korona. Hol? kérdezheti a nyájas szabadkai olvasó. Hát bizony nem Szabadkán, mert itt az állomáson 50 fillér, a városban pedig 70—80 fillér. Pálacs, Szabadkának egyetlen üdülőhelye az a mesés hely, ahol egy koronáért mérnek egy pohár sört, ugy okoskodván, hogy aki le akar hűlni, vagy fürödjék meg a tóban, vagy — ha erre lusta — hát guberálja ki azt a rongyos koronát a sörért. A tegnapi kiránduló közönség azonban alaposan megjárta, mert fürödni a víz kellő helyiségének hiánya miatt még nem lehetett, lehűlni pedig, ha hideg van, csak muszáj. Erre pedig legalkalmasabb a sör.

Gyökerében támadjuk meg a bajt! Csak a napokban tettük szová a venerlás bajoknak gyökerükben való elfojtási kérdését. Most, — mint értesülünk — a szegedi iparkamara legutóbbi ülésén foglalkozott a venerlás betegségek elleni küzdelemmel a vendéglős- és kávéipar szempontjából. Véleményében azt fejtezte ki a kamara, hogy a bajt gyökerében csak úgy lehet megátadni, ha az iparhatóságok a prostitúciót palástoló és istápoló vendéglős-, kávéház stb. tulajdonosok ellen kiméletlenül járnak el.

Csált-e Lintnérné? Ismeretes Plausin Antal és Lintner Lajos története. Plausin alezredestei egyenruhában, Lintner segítségével kicsalt Molnár Mihály Péterné nemesmilitiási asszonytól nagyobb összeget, hogy a férjét kiszabadítja a katonaságtól. Plausint 2 és fél, Lintnert 3 és fél évre, feleségét pedig 6 hónapra ítélték. Ma hirdették ki a szabadkai törvényszéken a Kuria ítéletét, de Lintnérné ügyvédje, a nő ártatlanságának kiderítésére, perújítással élt.

Szabad-e a tejet drágábban adni, ha a férj a harcúterén van? Rákics Illésné egy liter tejet a maximális áron fölül adott el, ezért 20 korona fő és 5 korona mellékbüntetésre ítélték el. A pénzbüntetés lefizetésére egy hónapi halasztást kapott. Azzal védekezett, hogy az ura a harcúterén van és azért adta drágábban a tejet. Mindenesetre

kijelentette, hogy ő inkább hajlandó a pénzbüntetést megfizetni, mint egy napot is a poloskák közt tölteni.

Ref. egyházmegyei gyűlés Szegeden. A délvidéki református egyházmegye egyházi és világi vezetősége, a törzsköcs vérbéli magyarság színe-java találkozik ma Szegeden, hogy itt három napig tanácskozzék az egyházmegye folyó ügyeiről. Szeged hazafias népe üdvözi falai között a kálvinista hitélet vezető férfait, akiket kedves, meghitt vendégek gyanánt örömmel lát a maga körében. Ma délután 3 órakor a misszió bizottság, 4 órakor a nyugdíjválasztmány, 5 órakor a lelkesz egyesület tart gyűlést. Este 8 órakor ösmerekedési est a Hági-ban, ahol halvacsora lesz. A diszebed kedden, — holnap — ugyanesak a Hágiban lesz.

Hogyan lehet a fölmentési ügyeket megoldani? A „Délvidék“ a fölmentésekre vonatkozó híreket már apró részleteiben közölte olvasóival. Ezeknek kiégésztésére jelentjük a legújabb módosítást, mely szerint a fölmentési esztul szóbelileg kell előadni a polgármesternél. Ennek alapján aztán a polgármester írásbeli javaslatot tesz a minisztériumnak.

Nagy Miska ribilliót rendez. Nagy Miska 86 ik gyalogezredbeli katona rettegett alakja az aljas éjjeli világnak. Szombaton éjjel is vérengző esatározást rendezett a prostituáltak ösmány üzleteiben. Ugy a rendőrség, mint a katonai készűltőség kiment a helyszínrre, hogy megfékezze a dühöngő oroslánt. Megkötözve szállították el onnan.

Cirkusz jön Szabadkára. Ma délelőtt járt a rendőrkapitányságon Back, a Schmiedt-féle cirkusz egyik tagja. Arra kért engedélyt, hogy a színház el távozása után a Schmiedt cirkusz szabadkán játszhasson. Szalay Mátyás rendőrőfkapitány fölitéeles engenyét adott, mely ugy szól ha a színház elmegy, utána való napon a cirkusz megkezdheti előadásait. Mint értesülünk, a színház már 29-én Marosvásárhelyre megy, így a Schmiedt-féle cirkusz Temesvárról már a hó végén megérkezik ide.

Rövidzárlat a Pollák-féle fatelepen. Ma délelőtt 11 ó 30-kor tüzet jeleztek. A Pollák-féle fatelepen, a Wesselényi-ut végén rövidzárlat következtében tüz támadt. Tűzoltóinknak sikerslt hamarosan eloltani a tüzet. A kár 2000 orona.

A 9 UJJU EMBER.

Detektívzenzáció 3 felvonásban
főszereplő

Agee Hertel

lázba hozza a közönséget

hétfőn és kedden 8 és 8 órakor a

Lifkában.

NAPI HIREK.

A Bácskai Napló — Délvidék.

Hosszu, tizenegy éves küzdelem a „Bácskai Napló“ multja. Tizenegy éven keresztül harcolt becsületes háborút a vallásos szellem megőrzése érdekében. Képességének minden erejét latba vetette, hogy megmentsse az ezer fölöl leselkedő ördögi veszélyeket föl nem ismerőket a tiszta, a fehér erkölcs sérthetetlen gondolkozásmódjának.

Az igazság harcában minden aljas bántalmat békétűrőre viselt el és küzdött bánthatatlan szellemünk igazáért, — és ezután is küzdeni fog az utolsó esépp vérig.

Most, amikor a világfelfordulás alkonya már áldozik, új leadülettel akarunk résztvenni a további küzdelmekben.

Mindég, de most különösen szükségünk van a támogatókra.

Olvasó közönségünk megért bannünket, ha kérjük, fogadják oly szeretettel a „Délvidék“-et, mint eddig a „Bácskai Napló“-t. Olvassa továbbra is azzal a megértéssel, mely erőt ad nekünk, — a nehéz küzdelmek harcosainak!

Ezerfelöl settenkedik a megrentó, az álnok szellem közibénk, hogy bódító lehelletével elkábítsa a tudatlanokat. S mi, — a Délvidék“ ezeket akarjuk megmenteni a boldogabb, a ragyogóbb élet számára. — De hogy ezt elérjük, hű olvasó táborunkra van szükségünk. Nekik kell megosztaniok velünk a mi, — a mindannyiunk kötelességét: örködjünk azok felett, kiket az áradat sodra magával ragadott! Mentjük meg őket és hozzuk vissza a boldog élet számára!

ban szünetel az előadás és királynénk tiszteletére ünnepélyt tartanak.

Áthelyezések. A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Tivadar Ignác újvidéki áll. felsőkereskedelmi iskolai tanárt jelenlegi minőségében a nagybecskereki m. kir. áll. felsőkereskedelmi iskolához és Turczér Janos nagybecskereki áll. felsőkereskedelmi iskolai igazgatót jelenlegi minőségében áthelyezte, az újvidéki m. kir. áll. felsőkereskedelmi iskolához.

Wahl Alajos meghalt. Wahl Alajos városi zenetanár szombaton 21-én délután 5 órakor 63 éves korában meghalt. Temetése ma délután volt. A Kölesey-utcai gyászházból nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára.

Az új tábori lelkesz megérkezett. Annakidején hirt adtunk a helybeli táborilelkészességben beállott változásról. A hadügyminisztérium által városunkba helyezett új táborilelkész, P. Temunovich K. Amand még csak most érkezhetett meg Albániából szülőföldjére, új állomási helyére. Azonnal jelentkezett a kórházi parancsnokságnál és felelősségteljes hivatalát a mai napon át is vette ideiglenes helyettesétől. A legkritikább esetek közé tartozik, hogy valaki szülővárosában teljesítheti katonalelkész hivatását. Az új táborilelkész két évnél tovább teljesített

Resch Béla ünneplése. A köznapiság kereteibőlkinő az a szép ünnepség, melyben a helybeli felső kereskedelmi leányiskola növendékei részesítették nevnapja alkalmából igazgatójukat. A legnagyobbbrészt 13 éves leányok önképzőkörre önállóan olyan nagyszerű zene- és ének-számokkal adott kifejezést tiszteletének és szeretetének ez új iskola igazgatója iránt, hogy igazán meglepték nemesak az ünnepeltet, kiknek mi is szívből jövő jókívánatainkat tolmácsoljuk, hanem a jelenlevő és velük együttérző nagyszámu előkelő szabadkai közönséget is.

Itthon a tavankuti plébános. Berger Antal, a tavankuti plébános, aki eddig Bécsben teljesített katonalelkész szolgálatot, ma Tavankutra érkezett.

Kitüntetések. A hatonai érdemkereszt 3 osztályát a hadi-ékitménnyel és a kardokkal, Schuh Ferenc 86-os őrnagy és Nagyvárad Stepán György 8-as huszárezredbeli főhadnagykapta. A legfelső dícsérő elismerést újólag másodsor, a kardokkal együtt nyerte Droll István 86-os százados. A legfelső dícsérő elismerést a kardokkal együtt Gayer Frigyes 23-as és Fodor Károly 86-os tartalékos hadnagyoknak ajándékozta a király.

Zita-ünnepély az iskolákban. Pénteken a szabadkai iskolák-

(Diákok cukorkája.) A kis diák szereti a cukorkát. Most azonban vagy egyáltalán nem juthat hozzá, vagy annyiba kerül a „diákbrak“, hogy nagy szomorúságára a kis diákszíveknek hovatovább is le kell arról tenniük. Mivel azonban a zsebpénz azért zsebpénz, hogy az a zsebben meg ne maradjon, hát a tehetősebb diák gyűjtőszervevénynek áldozza magát. Többek között képeslevelezőlapokat vásárol és gyűjt a magyar tanulmányokért az Orsz. Anya- és Csecsemővédő Egyesület igen helyesen a saját emberbaráti céljaira iparkodik kihasználni. Engedélyt kért és kapott a közoktatásügyi minisztertől, hogy az ő gondosan és főleg tanügyi szempontból megválogatott művészi képeslapjait a középiskolákban a tanárok közbenjöttével árusíthassák. Pompás magyar stíli ünnepi és alkalmi levelezőlapokat rajzoltatott ismert magyar festőművészekkel, amilyenek például Undi Mariska és Nagy Sándor. A többi lapok történelmi, vallásos, régiségügyi és irodalomtörténeti képek és arcképek másolatai. Ez a jótékony akció, amely sok szegény anyát és éhező csecsemőt van hivatva segíteni, szívesen ajánljuk a magyar iskolák fiatal polgárainak szeretetébe. Mint értesülünk, a helybeli felső kereskedelmi leányiskolában már folyik is, még pedig szép eredménnyel, a gyűjtés.

(A lányok és az óra.) A fiatal lányok olyanok, mint az öreg órák: rendszeren nagyon is sietnek. A hiú lányok olyanok, mint a zsebrák: nagyon könnyű felhuzni őket. Az okos lányok olyanok, mint az ütőórák: csak akkor szólalnak meg, mikor itt az ideje. A cifrázkodó lányok úgy járnak, mint a toronyórák: sokan megnézik, de senkinek sincs kedve hazavinni őket. A szép lányok olyanok, mint a játékorák: egy percig tetszenek, de aztán csakhamar rájuk un az ember. A kotnyeles lányok olyanok, mint a keltőórák: nagyon is hallani őket, de legkevesebb ember hallja őket szívesen. Az elkényeztetett leány olyan, mint a napóra: ha a fejkötőnek árnyéka alá kerül, menten elveszti értékét. A szegény lány olyan, mint a zsinóros ismétlőóra: csak akkor szól, ha szükség van rá. A kokott lány olyan, mint a zálogházi óra: az ember legszívesebben ott hagyja, ahol van. A gazdag lányok, mint az aranyórák: mindenki csak arról kérdezősködik, hogy mi az áruk? A házas lányok olyanok, mint az ingaórák; szép esendések, jók és pontosan járnak, örömrájk nézni. A tudákos lányok olyanok, mint a fali órák: az ember alig bírja el őket.

(A zsák meg a buza.) A zsák, még pedig a buzazsák ára esekély 8 (nyole) korona. Nem tudatjái: darabjái! Egyébként visszürönek alig használható, mert finom, mint a pókháló, ellenben homokot lehetne szitálni rajta, ha történetesen drótból volna szöve, mert lyukacskaí erre elég alkalmasak. Ugy bizony, jámbor olvasó, a 40 koronás buza 8 koronás zsák-

ban kerül a piacra, míg a 30 koronás buzának jó volt az 1 korona 60 filléres zsák is. És, Uram Istenem! mi lett volna, ha valamikor a 12 koronás buzát 8 koronás zsákban árulták volna? Pedig akkor is voltak zsákok, még pedig olyan zsákok, amelyeket feldobhatott a rekruta béreslegény, nem kellett attól tartania, hogy két darabra szakad és tartalma a lős mellett esurog a sárba! No de hát háboru van, embeerek! Világháboru! Ki mer most esodálkozni azon, hogy potom 8 korona az ára egy zsáknak? Egészen más a buza, a buzát nem szövik, azt a gazda termeli, annak tehát kutya kötelessége olesónak lennie. Hiszen az magától terem! Nem kell hozzá más, csak föld, munkaerő (mi nincs), aztán ígás állat (rekvirálták), trágya (az sincs), meg Isten áldása (ezt reméljük!) Arról azonban senki sem beszél, micsoda csodálatos gazdasági rend az, amikor valami 20 százalékkal vagy 25 százalékkal drágul, ennek a valaminek az egyenletesen megromlott tokja azonban 500 százalékkal kerül többre? Ajánljuk a földművelésügyi kormányzatnak, nézzen utána, hogyan zsarolják a gazdákat a zsákokért és milyen hitvány rongydarabok ezek a zsákok. Ezért kellett a kender árát oly alacsonyan maximálni!

(Jegygyűjtők.) Vannak bélyeggyűjtők, levelezőláp, plakát, cigarettahüvely, ceruza, mézeskalács és Isten a megmondhatója, mi mindent gyűjtök. A legújabbak azonban a háborus jegygyűjtők. Itt aztán van alkalom. Erdemes egy ilyen jegyalbumot végignézni. Van ott lisztjegy, kenyérgyegy, tejgyegy, kávégyegy, vajgyegy, burgonyajegy, szilvajegy, petróleumjegy (ezek jutnak most hamarosan eszembe). És senki sem örül az egész országban egy-egy új jegybehozatalon, csak ezek a gyűjtők. Most azt tudják, ugy-e, hogy összeírják a ruha-készleteket, a szepatós dadákat később a cipőket, fehérneműket és így nemcsak a eldicsekedhetünk ruha, dada, cipő, harisnya és nem akarom tovább részletezni még milyen jegyekkel. Sőt mi több, azt mondják, hogy *essentul már a villamosban is kötelező lesz a jegydíj.*

(Sulyos sértés.) Pista és Gyurka az imént még nagy egyetértésben játszadoztak, pár pillanat múlva azonban mint két haragvó tigris, ott verekedtek a szoba közepén.

A mama a küzdelem zajára közéjük toppan.

— Mi történik itt? Eresztitek el mindjárt egymást? Pista, nem szégyelled magad, így gyomrozni a kis öcsédet? Miért bántod?

— Csúrát mondott, azért nem akartam neki odaadni a labdát.

— És te csuányát mondtál ezért? Mit mondtál, hadd halom?

Gyurka a sérelem sulyos voltának tudatában szepegyve feleli: — Azt, hogy te hitvány árdrágító!

Nyomatott a kiadótulajdonos, Esent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szöveget könyynyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Közgazdaság.

Ruhaközpont — ruhaközpont tervével értesülünk szerint a kormány behatósan foglalkozik. A kereskedelmi miniszteriumban tartott szaktanácskozáson négy javaslat merült fel, melyek közül azonban eddig egy sem fegadtatott el és csupán alapul szolgál a további tárgyalásokra, melyek még hosszabb ideig elhúzódhatnak. Felmerült egy altruista alapon szervezendő népruházati bizottság létesítésének terve. A ruhaellátás szabályozása magával hozná átvizsgáló bizottságok szervezését, amint azt a cipőkereskedelmi szabályozó rendelet már megvalósította, mely bizottságban a termelők, kereskedők és fogyasztók képviselői helyet nyernének.

Drágább a lánca, az edény, a lakat. A budapesti vegynagykereskedő cégek e héten raktáraikból való szállítás esetére fölemelték a kereskedelmi öntvények alapárát 5 K-val 65 K-ra és a lánccok árát 10%-kal, így ezeknél jelenleg 140% fölirat számítanak. Megdrágultak továbbá a horganyozott edények 10%-kal; ezekre most 55% árpótlék van érvényben. A német lakatárugyártók lakatok árát további 50%-kal emelték fél egyszerre és így most már 200% fölirat számítanak.

Színház.

A bor.

Szombaton délután Gárdonyi örökbecsű magyar népszínművét, A bort játszották a színházban. A falusi történet bemutatja az igazi magyar embert, aki elveri a feleségét, egész családját, mert nem akarnak neki bort adni, de később megbánja tettét és mivel az asszony nem megy hozzá vissza, ő megy érte. A magyar gazdát, Baracs Imrét, Hidvégi játszotta meg kitűnően, míg a feleség szerepében Zöldi Vilma remekelt. Római mint Göre Gábor, Veszpréminé mint Göréné és Komlós mint Durbinés sógor igazi magyar humort vegyítettek az előadásba. Igen jók voltak a többiek is. — Ez volt az utolsó klasszikus előadás, de reméljük, hogy jövőre többször találkozunk az ifjúság számára ilyen igazán magyar darabokkal.

Gólem-bemutató.

— Kritika kabaré. —

Szombaton este ita szintársulatunk először a Gólemet. Tegnap este ugyancsak a Gólem ment. Majdnem a prágai góltéban éreztük magunkat. *Romelo* jó agyagból gyurt gólemnek bizonyult. Mirjam, a Rabbi leánya — *Halveivel* — mintha nem annak született volna. *Komlós, Révész Ilonka, Kürthy*, no meg *Romelo* és a többiek egy része, valószínűleg a Gólem miatt léptek a színész pályára. Legalább száz darab Gólem-imitáció, színészeink legtöbbszörnek még Szabadkán is biztosítaná megélhetését. Eltekintve Galileával lévő szerencsés közlekedési viszonyainktól, e nélkül

is szép jövőt jósolunk a Gólemnek.

* A drámai személyzet bucsuja. Kedden este bucsuzik a közönségtől a társulat drámai személyzete és ezek közül főleg Zöldi Ilza, Zöldi Vilma és Hidvégi Ernő. Sok értékes drámai előadásunk volt az idén és ebben nagy részük volt Zöldieknek és Hidvégieknek. Bucsuloadásul Echeagaray hatalmas műve „Folt amely tisztít” kerül színre, melyben a Zöldi lányoknak már a budapesti Nemzeti Színházban is nagy sikerük volt. Erre az előadásra különösen felhívjuk a közönség figyelmét.

Színházi műsor:

Kedden: Folt, amely tisztít.
Szerdán: Mágns Miska, Berky Lilivel.
Csütörtökön: A leányvásár, Berky Lilivel.
Pénteken: A legénybucsu, Berky Lilivel.
Szombaton: Vig özvegy Berky Lilivel.
Vasárnap este: Éva.

Főszerekesztő: Pinterits Károly igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: Dr. Fontányi József ügyvéd, Szabadka.

Aprított Tűzifát

bármely mennyiségben a rendelés napján házhoz szállít, Szegedi-uti telepéről

Bánó és Bröder
tűzfakereskedő Szabadka.

Telefon 446. Telefon 446.

MENETREND

Budapestről érk. délután	éjjel	6 01*
		12:24
		3:59
Budapestre ind. délelőtt		10:15*
	délután	1:55
	éjjel	12:45
		5:28
Zomborból érk. délelőtt		0:02*
	éjjel	10:11
Zomborba ind. éjjel		16:14*
		5:23
Ujvidékről érk. délután		1:21
	éjjel	11:50
Ujvidékre ind. délután		1:44
	éjjel	6:48*
Szegedről érk. délután		12:42
		5:54
	éjjel	4:13
Szegedre ind. délelőtt		9:44
	délután	1:30
	éjjel	12:05
Cservenka—Gombosról érk.	éjjel	8:57
Cservenka—Gombosra ind.	éjjel	4:42
Zentáról érk.		11:05
Zentára ind.		4:33
Bajáról érk. délelőtt		9:02
	éjjel	9:28
Bajára ind.		7:00
		5:05
Bácsalmásról érk. délelőtt		7:45

A *gal jelzettek gyorsvonatok.
Az éjjeli idő: este 6-tól reggel 6-ig.